

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	13 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepekettől
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Újság hirdetés díjára sor 6 kr. áron
Bágyadán minden hirdetés után 20 kr. Nagyből
és gyakori hirdetésnél külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelt Alajos (Wollzeile 22), Hassen
stein és Vogler (Neuer Markt 11),
Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9).

Nyitlári cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékes czikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Kiadóhivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „KELET” politikai és közgazd. napilap nyolczadik negyedévi folyamára.

A közelő új negyedév küszöbén, a nélkül, hogy új program-adásnak szükségét látnók, egyszerűen felkérjük lapunk t. pártolót hogy előfizetéseiket idején megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék.

„A „Kelet”, mint eddig, ezután is hiv képviselője lesz az erdélyi részek érdekeinek, s míg mulasztatlan kötelességének tartja az anyahonnal való unio rendszeres keresztültétele mellett küzdeni, viszont nem téveszt szem elől a historiai mult által teremtett specialis viszonyok tekintetbe vételét, s anynyal inkább most, midőn a királyi biztosság megszűntetés folytán, még jobban előtérbe lép annak szükségessége, hogy minden felmerülő sajtóingos kérdések felderítését a nyilvánosság közegei, az erdélyi lapok, tekintsek elengedhetlen feladatuknak.

Ezt a feladatot jövőre is töltök telhetőleg betölteni munkatársaink tekintélyes csoportja reményünk engedi e törekvés sikerét, ha t. előfizetők eddig tanúsított támogatásukban ezután is részesítenek s maga az ország-szerte intelligentiája lapunkat tekinti — mint eddig — a vidéki érdekek készséges közönyeül.

E szellemi és anyagi támogatás reményében nyitjuk meg az előfizetést.

Szász Béla,
felelős szerkesztő.

A „KELET” előfizetési ára:

Okt. — decz.	3 frt.
Egy hónapra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tisztelte példányait szolgálnak.

Hirdetési díjaknak, hogy a vidéki t. iparosok is egyenlő kedvezményben részesüljenek a kolozsváriakkal, jövőre az egész erdélyi részekben felnyírné szállítjuk le, mit hazánk összes iparosainak becses figyelmébe ajánlunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

A hivatalos lapból.

Vallás- és közoktatási magyar miniszterem előterjesztése, az unjon felállítandó kolozsvári egyetemhez és pedig:

A

„KELET” TÁRCZÁJA.

Fárik Ahmed szolgája.

Persa Dövlət

Irti Dell M.

(Vége.)

VII.

Es alatt Zobeida megparancsolá, hogy t. b. rendbeli kiküldők járják be az egész város, visszazsírni arczképét.

Mirza Hasszán, a mint nagybátyja palotáját oda bagyá, gondolkodóba esett. Az igazat megvallva nagy zavarban volt, hogy mily ügy alatt tudjon bejutni Fárik Ahmed házába. Lecsúszgattat főtől járt alá s fel, nem tudva mi tőle legyen. Midőn meghallá az egyik kiküldő hangját, ki talán huszadik-szor ismétlődő már hirdető. Meghallatva a kiküldő hangját, örömmel fogta el; s hirtelen megfordulva visszatért azonnal a palotában.

— Valóban, hiábelen szerencsém van — mondá magában; — folyvást azon jártatam eszemet, hogy ürügyet találjak a bejutatásra és ime magától kinalkodik az csudlatos módon. Tegnapi minden jutalom nélkül adá át egy kurd Zobeida kőpét, gyantitmon engedé, hogy ő keldé nekem . . .

Es a fiatal ember elragadtatva egy szökéssel jött: az utcán tartott.

a) a jogi s államtudományi karhoz:

1) az egyetemes európai és hazai jogtörténelemre: dr. Öváry Kelemen, pesti egyetemi magántanár;

2) a magyar és erdélyi magán- és bányajogra: dr. Kolozsvári Sándor, kolozsvári jogakadémiai rendes tanár;

3) az osztrák magánjogra: dr. Haller Károly, kolozsvári jogakadémiai rendes tanár;

4) törvénykezési eljárás s váltó- és kereskedelmi jogra: dr. Plósz Sándor, pesti kir. törvényszéki bíró;

5) az észjogra és encyclopaediára, valamint a protestans egyházjog előadására: dr. Jeney Victor, udvarhelyi főtanodai tanár;

6) a büntető jogra: dr. Groisz Gusztáv, kolozsvári jogakadémiai rendes tanár;

7) a magyar közigazgatási s közigazgatási és pénzügyi törvényismére: dr. Korbuly Imre, pozsonyi jogakadémiai rendes és egyetemi magántanár;

8) a katolikus egyházjog és hűbérjogra: dr. Csiky Viktor, kolozsvári jogakadémiai rendes tanár;

9) a nemzetgazdaságtan és pénzügytanra: dr. Berde Áron, m. t. akadémiai tagot s kolozsvári jogakadémiai tanár — rendes tanárról; — továbbá:

10) a római jogra: dr. Farkas Lajos nagy-szebeni jogakadémiai rendkívüli tanár.

11) az alkotmányi és közigazgatási politikára: dr. Concha Győző, egyetemi tanár — rendkívüli tanárról;

b) az orvosi karhoz:

1) a leír- és tájbonczatani tanácsokra: dr. Czifra Ferencz, a kolozsvári orvos-sebész tanítást rendes tanár;

2) a körbonczatana: dr. Generich Antal, kolozsvári orvos-sebész tanítást rendes tanár;

3) az élet- és szövettanra: dr. Török Aurél, kolozsvári orvos-sebész tanítást rendes tanár;

4) a különös kör- és gyógytanra: dr. Máchik Béla, kolozsvári orvos-sebész tanítást rendes tanár;

5) a sebészetre: dr. Brandt József kolozsvári orvos-sebész tanítást rendes tanár;

6) a szülészetre: dr. Malner János, ugyanotani rendes tanár;

7) a szemészetre: dr. Schulek Vilmos ugyanotani rendes tanár;

8) az állatorvostanra: dr. Fodor József, pesti egyetemi magán- és segédtanár nyilvános rendes tanárról; — továbbá

9) az általános kör- és gyógytanra: dr. Ajtai Sándor, pesti egyetemi tanársegéd;

10) az állatárnyatán és állati rendszertre: Mina János, sebész és állatgyógytani s kolozsvári orvos-sebész tanítást rendes tanár;

11) az élet- és körvegytanra: dr. Plósz Pál, pesti egyetemi magántanár és tanársegéd — rendkívüli tanárról;

c) a bölcsészeti és mennyiség-tan-tervezési attitűdön: karhoz:

Alig negyed óra múlva Fárik Ahmed lakására ért.

— Mit kívánsz? kérdé tőle Ibrahim.

— Uradat keresem, beszélni akarok veie.

— Mi a neved?

— Szükségtelen azt tudnod, mondj csak annyit Fárik Ahmednek, hogy leánya arczképét hoztam vissza neki.

Ibrahim, ki a persa szokásoknak hódolva, melyen meghajolva állott a fiatal ember előtt míg az beszélt, erre hirtelen felegyesedett, szemében — melyek különben jóságot fejeztek ki — a gyűlölet és megvetés villama cikázott, mi egészen meglepte Hasszánt, de mielőtt ideje lett volna ennek okát firkészni, Ibrahim reá rohant, torkon ragadta s egy kis kamrába lökte, ketőszen reá zárva az ajtót, miközben dühölő elfojtott hangon kiáltá:

— Oh gazember! azt gondoltad ugy-e, hogy nyílt szőpae meglophaszt minket, de oly igazán, minthogy Allah az egyedüli igaz isten, és Mahomed az ő profétája, érdemed szerint meglesz büntetve.

Es minnán bejelentés utának a becses fogást sebesen kezdett szaladni Isphán felé.

Csakhamar visszazérkezett Ibrahim husz harczossal, kik a város őrei voltak. Fárik lement az udvarra, mely Zobeida szolgánálól kísérve megállapodott a serail ajtajában.

Határozott léptekkel közeledett a kamra felé, kinyitá ajtaját s a foglyozhoz fordulva mondá:

— Jer szerencsétlen, nyomorult, vedd el gonoszsgodnak érdemelt jutalmát.

1) a classica philológiára Szamosy János, budai gymnasiumi rendes- és egyetemi magántanár és Homann Ottó, bölcsészettudor és egyetemi magántanár;

2) a magyar nyelvre Imre Sándor, m. t. akadémiai tagot és debreczeni főtanodai rendes tanár;

3) a német nyelvre Meltal Hugó, bölcsészettudor;

4) a bölcsészetre Szász Béla, kolozsvári ref. főtanodai rendes tanár;

5) a nevelés tanra Felméri Lajos sárospataki ref. főtanodai rendes tanár;

6) a hazai történelemre Szabó Károly, m. t. akadémiai tagot s erdélyi múzeum-egyleti könyvtárnokot;

7) az egyetemes történelemre Ladányi Gedeon debreczeni ref. főtanodai rendes tanár;

8) a történelmi segédtudományokra Findly Henrik, m. t. akadémiai tagot s az erdélyi múzeum-egylet titkárt;

9) felsőbb mennyiségtanra: Martini Lajos m. t. akadémiai tagot és kolozsvári távirati igazgatót;

10) a kísérleti természettanra: Abt Antal, bölcsészettudor, budai gymnasiumi rendes és egyetemi magántanár;

11) a vegytanra: dr. Fleischer Antal, pesti egyetemi vegytanár-segéd;

12) az ásvány- és földtanra: dr. Koch Antal, budai gymnasiumi rendes tanár, — rendes tanárról — mindnyáját a megállapított illetményekkel és ezen felül Mina János orvoskar rendkívüli tanár tekintettel eddigi fizetésre, nyugdíjába beszámítandó háromszáz forintnyi személyes pótlékkal, kinevezem.

Kelt Ischben, 1872 évi szeptember hó 29-dikén.

Ferenecz József, s. k.

Trefort Agoston, s. k.

A báránybörbe bujt farkasról.

(L.—t.) A „Reform” egyik közelebbi számában egy ifju száz czikkét olvashatók, melyben azon alkalmából, hogy a száz követek kegyeskedtek a Deák-körbe kiétel nélkül belépni, nagy prudenciával magyarázták a megyei hírhedt száz-programm ártatlan voltát sőt a programot úgy tünteti föl, mint az ó-százok roppant engedményét, melylyel gratiájukba fogadják ok is a honegység eszméjét s kegyesek elismerni, hogy a szent István koránál alatt foglalt terület egy és magyar államot képez.

Nem volt szándokunk e hívóka hangok elenészésebe bocsátkozni; annyival kevésbé, mivel e lapok, annak idején, elég leplezetlenül nyilatkoztak az egész megyei comediáról s örökné szelint azokat a nem épen nemes rugókat is felmutattuk, melyek a korábbi — legalább is oly éles elentetben álló ellenfeleket, mint a mi politikai pártjaink, egymás karjába

— Szemtelen! kiáltá Mirza Hasszán a hajdani kereskedőre rohanva.

A katonák közeledtek, a fiatal ember az ajtóba állott búzike tekintettel, összeszorított ajkait megvető mosolyra vonva, gyúnyosan jártatá tekintetét a jelenlevőkön. E perczben Zobeida közeledék Hasszán megpillantásakor fájdalmas meglepetéssel kiáltá fel: Az állítólagos tolvajban a fiatal zsenész ismer fel, ki ablaka alatt dalolt a multkor.

— Nőszá ragadjátok meg a gazembert! mondá Fárik a katonáknak.

— Hallod-e Abbas mit rendel neked ezember? mondá búzákban Mirza Hasszán.

A tiszt előre lépett, de a helyett, hogy a foglyot hatalmába vitén, földig hajolt előtte.

— Mit jelentesz ez? kiáltá Fárik, tedd kötelességedet!

— Az én kötelességem Fárik Ahmed az, hogy meghajoljak, uram és parancsolóm Mirza Hasszán előtt.

— Hogyan Mirza Hasszán! a Sadez khán u-nokaöccse itt nálam! mormogá a szegény Fárik elámulva . . . hogy történhetett ez?

— Mi sem könnyebb, miot ennek magyarázata, viszonzó Hasszán.

Hallván, hogy te óhajtot visszakapni leányod arczképét, melyet egy kurd tagnap eladott nekem, sietek át neked elhozni. De megvallom — téved hozzám gyúnyosan nem voltam elkészülve e kúndós fogadtatásra, mely itt részembem jutott.

vezették s őket csókoss barátokká transzsubstanciatáltak. A ó-százok szebeni lapja azonban utóbbi számában egész terjedelmében közli a „Reform” említt czikkét, a nélkül, hogy legkisebb megjegyzést is tenné rá s így avval teljesen egy értelemben van. Ugy látszik tehát, hogy az ó- és ifju százok nem két követ fejt, hanem egyetértéren abban, hogy a Király-föld küszöbén álló szervezés előtt jó lesz minél nagyobb megnyugvásba ringatni politikai köröket — s hogy e számítás nem épen a legrosszabb számítás, már csak onnan is kitészik, hogy száz testvéreink számításáról van szó, a kik, köztudomáslag, nem rosul szoktak számítani.

E körülmény arra indit bennünket, hogy még egyszer szemébe nézzünk egy kissé ennek a — báránybörbe öltözött farkasnak.

Mind a százak lapok a megyeségi gyűlés ideje táján; mind a megyeségi órátorok, mind a „Reform” ifju száza fenhangan hirdetek hogy mily nagy volt előbb a szakadás, mely a közös program elfogadása előtt az őreket az ifjaktól elválasztá. Midőn tehát a nagy ellen-tét kiegyenlítésül az ó-százok azon állításlog nagy engedményt tétek, hogy az unio-törvény törvényfölt előismerék, annyag természetesen volt a mi részünkről annak kutatása, hogy hát az ifju-százok minő viszont-engedményt tőnek?

S nem is sok fáradság kellett hozzá, hogy egy ugyancsak nagy horedejű eredményekre sőt elv-feladásokra ráakadjunk; ott rejlik az az universitas kérdésében s a nemzetiségi törvényenl szemben elfoglalt álláspontban.

A százoknak, mint külön, önálló nationak personificioja a 48-iki törvények megalkotása előtt, sőt per fas et nefas időnként azután is, az universitas és a száz „nemzet” grófia volt. Midőn tehát a megyeségi gyűlés oly készségesen ismerte el papíron a magyar állam egységét s a magyar politikai nemzetnek egyetemeségét, de egyidejűleg prudenter megkerülte az universitas kérdését, véleményt sem nyilvánította az iránt, hogy jövőre mily állást kíván annak tulajdonítani: nem tett egyebet, mint, hogy az „adom, de add vissza” elvnek practicus megoldását inaugurálva s így a fiatal százok e tovasimúlással feltétlenül beadták derekukat annak az ó-száz pártnak, mely ellen épen e kérdésben képeztek, annak idején, oly annyira ostentativ s talán túl a kellen is felmagasztalt oppozitót.

Most aztán — ha elnézők akarunk lenni itéletünkben: azért, hogy a küszöbön levő képviselőválasztásokra újlag népszertűséget szerezzenek magunknak; ha egy kis gyauisust is megengedünk magunknak: azért, mert korábbi állás-foglalásuk sem volt őszinte, hallgató beleegyezéseket adtak azok, hogy e kérdés eldöntése halasztassék ad graecas calendas s így a

— Oh! bocsás meg Mirza-j bizonyára nem te, hanem a kurd lopta el kincsemet.

Erre Fárik Ahmed elbeszélte az előtűnt istudalóró eseményt.

Meglekedve a felvilágosítással, Hasszán fel-szólta kedvese apját, ugyiszent Zobeidát, hogy követelek őt a kormányzóhoz.

— Ugy látom öcsémet fogtátok be, mondá nevetve a kormányzó.

— Csak félreértésből nagyságos uram! 20 ezer tomsond elvételése annyira megzavart szegény fejemet, hogy inkább ezáltal, mint haragot kelt-hetek nálad.

— Teljesseggel nem hrszagsom reád, mondá szívesylen Sadez, ellenkezőleg én és öcsém kitaláltuk annak módját, miként pótoljuk vissza nekem elveszett vagyonodat.

— Hogyan lehetne az kegyelmes uram?

— Tudod miként ez országban szokás, ha valakit nőül vesztnek, jegyesüknek apjának bizonyos pénzösszeget adni jegyajándokul; Mirza Hasszán leányodnál nem találhatna szíveszerintibb nőt, szerelmé béle, s ha ő is hajlammal vesztetlek hozzá, a te saját boldogságukat eszközölhet; mert a hozományt mik adok épen 20 ezer román!

Lehelten leírni a Fárik örömet s elragadtatását; rendre ölelte Sadez-t, Hasszánt és Zobeidát, is-tent és Mahomedet áldá felváltva, a hála könyveit öntölelt el napbarnított arczát; Zobeida ezalatt mozdulatlán állott, Hasszán tisztellett közelibe hozzá.

mentség kibúvó a tájait mindenkorra salvalják a maguk számára. És, hogy az utóbbi föltétel nem épen egészen gyánus, mutatja az a kétszeresen csúfos bukás, melylyel a megyesi program fahender Rittner, Herr von Bausnern, saját hívei előtt kecskebútt vetett, utóbb plane egy magyar ellenállást szemben a Cultur geobotes Landjának külös közepében.

Még ennél is nagyobb fallalát képez az a második ürtügy, melylyel a fiatal szászok rögtönös Flankenbewegungetok leplezni óhajtják, értjük a nemzetiségi törvényt.

Ök magok, a szász képviselők, ott voltak az országgyűlésen, midőn e sokat hangoztatott törvényt megalkottatták; ők magok, legalább az ifjú szász követei, teljes megnyugvásukat nyilvánították az iránt; azóta is épen úgy foly saját közigazgatásuk keretén belül, egyházi és tanodai, köznizetési és társadalmi életükben ajukról a német szó, mint akár az 50 es éveken, seeligen Angedenken: s most egyszerre, mégis nem győznek elég torkuk szakadtából jayveszekelni, hogy a magyar nemzetiségükre tör s a legpiszkosabb hazudozással próbálják allamirrozni a „Mutterland”-ot, mintha valamennyi szász mind csupa magyar nadragba lenne dugva. És ezen oriaszi hazugság alapján vilék a fiatal szászok eltagadásukat igazolhatni, midőn a köz nemzeti (!) veszelő ürtügye által kezelt fognak a Bach-és Schmerling-capitulatiót kiszogalt zsobrákokaik, kik bezzeg készségesen adották föl diplomás és privilegiums Sonderstandjukat, midőn zisros havatolások szerzhettek maguknak annak árán Bécstől, de Zeter és Mordio kiabálással töltik el a levegőt, midőn Pest teljes egyenységűséget ad minden szásznak, minden románnak valamennyi magyarral s a nemzetiségi nyelvek jogainak teljes biztosításával szemben csakis annyit követel, hogy ismerjük el, hogy a magyar által polgárai!

És ugyan micsoda jelentőségű tulajdoníthatni az ó-szászok engedményének (!) melylyel az ifjú szászok e capitulatióját honárlták?

Hogy előismerik az unió törvényt!

Hát tud-e a „Reform” cikkezője az őszes historiológ esetet felmutatni, a mikor a szász testvérek, gy haszonnal, el ne ösmerték volna a tényleges állapotok hatalmát! Azért a mi mulhatatlannal bővezetők, soha senki okos nem hoz semmi áldozatot, hanem bevárja, biztos sikerrel, dum defuati annis.

Ö szászaiuk concessioja, ha concessio, saját érdeküknek hozott concessio. Megteették, mert hasznát remélték belőle; de ne higgyék, hogy épen oly „barbar” ez a magyar, hogy most, midőn pártállásuk kimutatta, hogy semmi szükség áron venni meg azt, a mi önként átadja magát, hogy a szükségből érelyt csináló farkast bárny szerbe szímlálja el.

Azért tehát soha se sátorozás a „Reform” ifjú szászai oly nyereséggel, a mi tulajdonképp rá nézve vesztésé, de mit farkosorvással mégis nyereséggé szeretne változtatni. Hanem valjha be őszintén a dolgot úgy, a mint van: mi bizen, te barbar magyar, evel a megyeségi colofonimus hál-óhóval rá akartunk téged szedni, hogy a nagy natiót gy áron szohassuk nyakadba; de mitán küszöl, hogy nélkülünk is meg tudsz élni, hát még is rád költük magunkat, mert mi meg nélkülöd meg nem tudunk élni.

A törvényhozás pedig lássa be elvégre, hogy az indokolatlan tartozkodásból már is

— Te nem feleltél semmit, monda neki. Istene! mi remény lett volna mit szivemben láptam?

Zobeida szó nélkül emel fel fátylalt, mely elrejtő szép arca öröm ragyogását. És legkezelebben szóla vallomást volt.

Mialatt Fárik és Sázde meghatva szemlélték gyermekeik boldogságát, Ibrahim az ajtó megé egy szegletbe húzódva, öröm és boldogság könnyeit hullatta.

VIII.

Fárik Ahmed ledányának esküvője Hasszannal, nagy zajt ütött Isphahban. A szertartás napján több mint 500 főről a városból és környékéről, özölle el az utcákat a meccet körül, mely valamennyi helyt lakó hano om (délbűgy. nő és leány) dzies özölletben srgított a palotában a fiatal menyasszony körül.

Mialatt az urak a meccsetben imádkoztak, a ki sereiből két dzieszen öltözött szolga aranyozott örvet, selyam gyöngyökben — egymással beszégetve várták a szertartás végét. E két szolga volt, Ibrahim, most angya (advarmesteri) rangs ömleve, és Jakób és Fátma Ahmed inasza.

— Csak egy szomorúság zavarta uram boldogságát, mit én is osztok, monda Ibrahim, s ez: hogy nem boszultatam meg magam a tolvajon.

— Valami módon fel kellene találni őt, mert egy oly gonosz tett nem maradhat büntetlenül.

— Oh! bárdom Jakób, e gondolát valóban engem is éjtel, napjal, s a megálatatam alába...

Ezt mondva Ibrahim szétróháda tekintetét a tömeg közt, mely özölle a tért; egyszerre egy csoport felé rohant. Jakób — ki szemével kísérte őt, — látta mint csip nyakon egy termeszt egyént, hogyan

több volt az elégnél, s minden tétorva nélkül fogjon hozzá a királyföld rendezéséhez, a mi ben az egyetlen vezérrel csak ez lehet: semmi kivétel; a magyar állam minden polgárát teljesen egyenlő.

A szászok által lakott megye is csak olyan megye, mint a többi, ha mindjárt széknek, vagy vidéknek hívják is.

— Hogyan szokták a „Magyar Polgár-”

nál az újságot csinálni: kietszik az alábbi táviratból, melyet Szentiványi Kálmán, Maroscsék főjegyzője, a nevezett laphoz írtett ugyan, de melynek nekünk is megküldött, tartván tőle, hogy a „M. P.” nem adja közre. A főjegyző ur távirata így hangzik: „A „Magyar Polgár” tegnapi hírével szemben gyűlésnek zájosságáról sa főkirálybíróhoz írtett interpellációtól kijelentem: Maroscsék utóbbi gyűlése legeslegesen zaj nélkül volt, főkirálybíró urhoz pedig épen semmi interpelláció se írtett; marosvásárhelyi távirati híre tehát roz asarutás és hamis. Szentiványi főjegyző.

Kolozsvár, okt. 4.

(B. K.) A mai híratolás lap hozza a helybeli tudomány egyetem tanárainak kinoveztését. Felvannak tehát szentelve a papok, kik az új kor egyetemes templomában a világ fölénység, a tudományt szerény tisztelni és igéit terjesztetni. Kité nem hatná át az őszinte örömet, midőn falainak közt látni emelkedni a hajlékok, melyből a műveltség és felvilágosultság egy országra fog velni sugarakat.

Az embernek a természet nem hosszú karmok-vagy éles fogakba, hanem agyába helyezte az őt fenntartó fegyvert, egy vékony kis csont barokba, melynek lakossa világlelleti hatalommal igaza természet nyers erőit, hogy velők fenntartsa magát, s isteni hatalommal igaza le birtokosának állati szenvedélyeit, hogy nélkülök fejlesztesse szintén önmagát. Annyit ér az egyén, mennyit agyának kincse nyom. Ma már nem az egyének kincse, hanem szellemi kincse határozza meg erejét; nemetünk nem 6 millió a hon sok millió nemzetiségével szemben, hanem száma akkora, mennyit ezekkel szemben szellemi képzettsége bír. Kis szekrény aranyalán telten nagyobb kincs, mint a nagyobb rézél.

És ime most alapul az intézet, hol kis szekrénybe nagy kincset tanítanak gyűjténi.

Üdvözlét nékte!

És üdvözlét a hon nagyjainak, kik alig félve létez alatt oda tereltek a haza sorsát, hogy a jelen szabadon működhetik a mult hibáinak helyreállításán s a jövő nagyságának megállapításán.

Oh mert nagyon sok az mit helyre kell pótolni. Árgád falinak! A sors a fejlődés szerszámai helyett kardot adott kezébe, s midőn letekint a kardot, tepsedő juttatott östályrészt felvirágzás helyett, szenvedés a nyugalommal párosult boldogság helyett; harc volt a nemzet kenyere háborús időkben és harc kékelben, minek aztán megtermett, de természetesen gyümölcse: az anyagi és szellemi pangás. Az önkény nyomása alatt bujdosva vándoroltak ki a nemzet fiait, hogy nyugotról lojannak be egy-egy szellemi szikrá, melylyel táplálják az elnyomott életért.

Végre megnyitott a pályát, a rettegve táplált életért nagyobb volt, mint elnyomás, szétörték a bilincseket, a nemzet sorsa urának s szabadon táru fel előtte a magasztos út, melyen a népek milliói haladnak a tökéletesedés felé. Hadd szöjlen tehát nálunk is az indító, verjen égig csapkodó lángot a honi-bűz; a haza gyermekei keressek benn, mit eddig künn találtak s az elődeiktől becsapott szikrák helyett világító fáklyákat horjannak szét az országban.

kérlek veled és végre mint vonszolja őt ki a tér közepére.

— Itt van, itt a tolvaj, most már az igazit, kiáltá Ibrahim egész erejéből. Jakób sietett társának segítségét nyújtani, hogy keményen tartsák a turod, ki mindenképp igyekezett körmeik közül szabadulni.

— Segítsé! tiszt uram, Abbás ur! kiáltá Jakób.

Abdás előlépett, katonailag kiejtve, megfogták s a kormányzó palotába kísérték a kurdot.

A bűnös bevallá a lopást, s meg is találták nála a 20 ezer tománt, melyet étszögöltattak Fátma Ahmednek. És leánya férjhezmenetelének emlékül kegyelmet kért a bűnös fejére.

Sázde khán megkegyelmezett életének, hanem arra ítélt, hogy 101 botot kapjon talpra.

IX.

Zobeida menyegzőjének estjén, Ibrahim közeledik urhoz s így szóla neki, finom mosollyal:

— Nő uram! s hát a szemeim? nem volt-e igazam, mikor azt mondtam, hogy becses jószágot vettem?

— Kettős szemvegrede: érted?

— Éppen azt, nem vagy-e te most büszkébb, gazdagabb, és boldogabb? büszkébb, mert egy gyermek helyett kettőt bírsz; gazdagabb mert 20 ezer tománt helyett 40 ezert van; s végre szerencsésebb mert a helyet, hogy csak egy hű szolga mint én. E szerint megadhatod, hogy még a Sáfá árán véro is a kettős szemvegreget, nem csináltam roz vásárt.

számban a tűzhelyről, melynek másodikát városunkban most rakja a nemzet.

Cáfolja meg a hon ifjúsága a nagy költő sorhaját: „Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága?” Hadd lássa, falai közt Kolozsvár városa a viráhtördele a igen-igen számos virágot, s élvezze majdan a nemzet a tudományok és városban plántált gyümölcsét.

Csak néhány évvel ezelőtt, csupán a merész panasz és makacs ellenállás volt a honfűség mértéke, ma már a tettek. Ezelőtt kívülről voltak ellenségeink, kiknek ellégé meg tudott felelni a kard, most azonban belülről van a nagy ellenség: a tudatlanság, mely ellen a kard helyett új fegyvert kell kőszölnünk: a műveltséget; a mennyivel nagyobb erővel tudjuk előállítani ez utolsót, annál inkább biztosítottunk nemzeti létünket.

Gyűljenek tehát a hon virágai seregessül a csarnokba, hol a XIX. század új bonvédelmére és fenntartására tanítják. Ö bennök él a jövő reménye s a város melegen fogja üdvözölni azokat, kik érik, mit kíván tőlük a haza a nemzet és saját boldogságuk.

Lukács Béla beszéde, a felirati vita alkalmával.

(A képviselőház szep. 30-án tartott ülésében.)

Lukács Béla. T. képviselőház! Nem lehet a benső öröm s a hazaíás megnyugvás érzése nélkül nem csustatólalom azt, hogy a felirati vita ma már elvesztette azon jelentőségét és nagy fontoságát, melylyel ez előtt háznk viszonyainál fogva bírt. És ez örvedetes jelenség, mert bizonyítéka a nemzet és a korona közti viszonyoknak; bizonyítéka annak is, hogy alkotmányos életünk folyama közel van ahhoz, hogy rendez medrébe jusson.

A magam részéről tehát fölleségeim tartom, hogy a királyi trónbeszédre adandó feliratunkban hozzászól elvi fejtegetésekbe bocsátkozzak; de másrészt teljesen érem azt ha azon pártok, melyek a házában külön zászlók, külön jelszavak közé csoportosultak: a felirat tárgyalását felhasználják arra nézve, hogy saját álláspontjukat körvonalaízzák.

A választási bizottság javaslata fölül a felirati javaslat fekszik a t. ház asztalán. Mindenik külön általános pont hangulgyos és ennek megfelelőleg mas más választ hoz a legmagasabb trónbeszédre vonatkozólag javaslata.

Nem akarom részletesen bírálni — a beterveztett 4 külön felirati javaslaton elfoglalt álláspontok helyességét vagy helytelenségét, s legyen szabad röviden megemlítenem csak annyit, hogy a Szász Gyula képviselő ur által előterjesztett felirati javaslatot el nem fogadtam azért, mert az ott kifejtett fő elvekké általánosságban egyetérték magam is de a részletekre nézve nem érthetek azon felirati javaslattal mindenben egyet; mert az nézetem szerint azon hogy hiányban szenved, hogy midőn a közügyek körül tömőkedt egész részlettelgyelgel elősorolja, nem állapítja meg azokra nézve a szükségesség sorrendjét, s hogy melyik vételess legelőbb melyik később tárgyalás alá — azon ott elősorolt számos teendőktől. Már pedig, ha részletes programmal akarunk előállni — a minek egyébiránt ez alkalommal a felirathoz nézetem szerint sincs helye, akkor arra nézve is nyilatkoznom kell, hogy mit tekintünk első sorban teljesítenednek. Minden programnak az egyik legelső kötelessége az idézett felirati javaslathoz pedig a tárgyak oly nagy sokasága van össze halmozva, hogy valamennyinek még ezen országgyűlés alatt elvégzésére talán maguk a javaslat alólírói se gondolhattak.

A Trifücs Pál és Miletics Svetoaz képviselő urak által előterjesztett felirati javaslatot nem fogadtam el, azon egyszerű de döntő okból, mert az el politikai hitvallásom istensége, az hogy Magyarország — Magyarország maradjon.

De nem fogadtam el a Simenyi Ernő és elvtársai illetve a szélsőbal által előterjesztett felirati javaslatot sem.

E javaslat t. ház, nézetem szerint variációja a balközép 1869-ki feliratának, variációja azon álláspontnak, melyet a balközép a közszégi kiegyezkedés megkötése óta követett. Én az idők kedvező jelének tekintem azon változást mely ellenzékünk két árnyalatára nézve észlelhető. Míg a balközép az előtt mind általán közszégi álláspontját tolta előtérbe; — ma már ezen törekvést — felirati javaslathoz titokteljes homályossággá burkolja. De szerepét átvette a szélső-bal, mely a közszégi appositit élenkelben hangulgyosza mint valaha, de hogy régi álláspontjából sokat elhagyott, bizonyítja az, hogy e párdot, mely eddig Ausztriával teljességgel semmi közös ögyet sem akart élsmerni mely még eddig egy fillér adót, egy szál katonát nem szavazott meg s mely általában állandó hadseregről mit sem akart tudni, hanem az örök békét állt kívánta megálapítani, hogy kezdjük magunkon a lefegyverkezést, addig talpig fegyverzett szomszédainkkal szemben, fejtől mag ugyazonan párt állítja, hangulgyosza felirati javaslathoz az állandó hadsereg szükségét, hangulgyosza az Ausztriával közös védelmi kötelezettséget és erre nézve azon expedienst ajánlja, mely részt ö felsegő többi országit és tartományait alkotmányos uton a két törvényhozás által mag-

állapítandó módon szerződsé kötélik, mely meghatározza, hogy mennyi s mind baderével legyenek kötelesek a magyar korona országit ö felsegő többi országit és tartományainak, eze: viszont a magyar korona országitnak védelmének járulni; és e kötelezettségnek, minden esetekben a kalmával fogantatott sítatás végett minő híderőt tartozzanak a szerződő felek egy activ hadsereggel mint tartalékul készen tartani.

A köteleződsé védelmére s az állandó hadsereg tartására tehát hajlandó ma már a párt, pedig emlékeztetünk, hogy politikájuk és taktikájuk abban eulimál, hogy sem pénz, sem katonát nem szavaztak meg, — dacára annak hogy utóbb a francia-émet hábu alkalmával maguk srgítették a francziák javára az intervenciót. (Helyesle a jobbról.)

De eltérést látok e párt ez előbbi politikájától abban is, hogy míg eddig az 1867 XIII. t. cikké egyáltalán nem ismerték el, míg mindannyiszor megtagadták hozzájárulásukat új törvényjavaslathoz melyek csak ama t. cikké folyományai voltak, ma részben maguk állnak az 1867. XII. t. cikké álláspontjára abból indokolják a külügyek közös vezetésének szükségességét, mert a XII. t. cikké is azt rendeli, hogy a külügyek mindkét fél minis terümiarál egyetértsen és azok bejegyzése mellett intézzenek el.

Azonban nem akarok t. ház közszégi fejtegetésekbe bocsátkozni, csak konstataálni kívántam azt, hogy a mit a balközép felirati javaslata elhalgaltatott, azt megtaláljuk a szélsőbal feliratában valahol azon tulajd. módon, mely mindenütt privilegiuma a tulajd és szélsé pártoknak. Nem akarom a t. házat utatolni, azon ellenvételess megtagadással, melyek a közszégi kiegyezés ellen feleltettek a már eddig is számtalanszor megtagadtak, de legyen szabad mindazokat, kik a közszégi kiegyezkedés által önköltségünket csorbitva függetlenségünket megsemmisítve látnák figyelmeztetnem azon államalakulási processusra, mely szemünk előtt folyt le s melynek végét előre sejtethetik, érem a német egyet (Halljuk! Halljuk!)

Külön souverain, önálló államok voltak azon területen, melyen a német császárságot képezi s ha őszesahallgunk a szövetség azon módosításait melyek itt és ott az egyrés megóvása végett létesítettek, a mérleg lagadhatlanul az 1867 XII. t. cikkében megállapított módotat javára dől.

Végük csak azon ögyleket, melyek közszeknek jelentettek ki: közös nálunk a hadügy és külügy.

Németországban; Bajorország, Szászország stb. német államok közt a birodalmi felügyelet és törvényhozás alaktartoznak:

1.) Szabad költözökös, honosítási, telelepedési viszonyok. Állampolgári jogvelőlet úgy az idegenekre és az iparra vonatkozó rendőrségi ögylek, biztosítási ögylek, gyarmatosítás kirándorlás nem a német tartományokra.

2.) Vám és kereskedelmi törvényhozás és azon adók, melyek birodalmi eszközök forditatnak.

3.) A mérték pénz és sulyrendszer továbbá az állósított és függő papir pénz kibocsátási alapelveinek megállapítása.

4.) A bankügyre vonatkozó általános határozatok.

5.) Talsalmányi szabadsalmak.

6.) A szellemi tulajdon megvédelése.

7.) A külföldi német kereskedelem, a német hajózás és tengeri lobogó közös megvédésének szervezése, megállapítása a közös konsularis képviseletnek, melyet a birodalom fog eszközölni.

8.) A vasutgy Bajorország vonatkozólag némi kedvezményrel, továbbá országit és vízi utaknak a honvédelem és közlekedés szempontjából való kiépítése.

9.) Hajózás és tutajozás több állammal közös vízi utakon, ez utóbbiak alapota, nem különben mas folyam és mas vízviszonyok.

10.) Posta és táviratgy (Bajorország és Württemberg némi kedvezményekkel.)

11.) Magánjogi ítéletek kölcsönös végrehajtása.

12.) Közszemélyek helyesítése.

13.) Közös törvényhozás a közlekedési, büntető, kereskedelmi és váltóügyre, nemkülönben a törvénykezési rendtartásra vonatkozólag.

14.) A birodalom hadügye s a hadtengerészet.

15.) Egészességgyi rendőrség.

16.) Sajtó és egyesülési ögylek.

S meg mindazon nagyfontosságú ögylek Bajorország, Württemberg, Szászország külön törvényhozás alól elvannak vonva s a birodalmi törvényhozás alá börtöznek, hazánkban a XII. törvényköz értelmében és mindezekre nézve a magyar törvényhozás intézkedik, ideértve a hadügyet is.

A kisebb államoknak életvitelszerű ösztönosa a közös szövetkezés, mely s különállás rovására áldozatokat igényel: ezen áramlatlalt szemben a józan politika törekvés az az lehet, hogy a szövetezésnek s az egyrészek több áldozatát ne hozzon, mint a mennyit a cél előlése megkíván. Egyébiránt eltekintve a külföldi merített példaktól, ezen közszégi kiegyezés mellett legdöntőben bizonyul, az hogy valahányszor annak ellenzdi appelláltak, — a nemzet többsége fölöttök már két ízben napirendre tért. (Ugy van! Jobbról.)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt

(alapítva 1865-ben)

melynek biztosítéki alapja az 1871-ki zárlat szerint törzs- és tartalék-
tőkeben s évi bevételekben

öt milliót

halad, köztudomásra hozza hogy az idej

takarmány és gabona biztosítási üzlet

megnyilván, ezen osztályba vágó minden biztosítási ajánlatok
elfogadhatnak.

Biztosíthatók pedig tűz ellen mindennemű **takarmányfél-**
lek és gabonák, szabadban vagy fedél alatt, boglyákban, asz-
tagokban vagy magtárban. Elcséplés után a biztosítás a magra és
tovább foly, ha az iránt jelentés tétetett.

Az **épület** biztosítási osztálynál kiváló figyelembe ajánlatnak a
„Victoria” által életbe léptetett:

„**társas, árva vagyon- és egyházi biztosítás**”
mire nézt külön, rendkívül kedvezményes, díjszabások vannak meg-
állapítva.

Házi berendezések, mint **butor, fehér-, ág-, ruhanemű**
stb. különös kedvezményben részesülnek a biztosításnál.

Ezekben kívül is biztosítás nyújtatik mindennemű **lek- és gazdasági**
épületekre, gyárakra, malmokra, vasúti építményekre, kereske-
delmi raktárakra, boltokban levő cikkekre, nyers és feldolgozott
anyagokra stb. tűzvilágcsapás, rombolás, robbanás és kihurcolko-
dás veszélye ellen

Egyszeresmind felhivatik a t. közönség

életbiztosítási

ajánlatait is a „Victoria”-nál tenni meg, mely minden irányu módozatai-
ban a legnagyobb előnyöket nyújtja.

Bővebb felvilágosítással, átnézeti könyvekkel, a díjak iránti tájé-
kozással szolgálnak a társasági felügyelők s vidéki ügynökségek

a „VICTORIA” biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

Wagner.

Szász.

Uj naptárak 1873-ra

STEIN JÁNOS könyvkereskedésébe Kolozsvártt
most érkeztek s kaphatók:

- Falusi gazda naptára 1873. Szerkeszti dr. Farkas Mihály. IX. évfolyam.
Ára 80 kr.
Kossuth naptár 1873. Szerkeszti Honfi Tihamér. III-dik évfolyam.
Ára 40 kr.
A népszámláló naptára 1873. A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor
Imre. Ára 40 kr.
Balparti nép-naptár 1873. Balparti polgártársai számára. Szerkeszti Vas-
gyuró Tamás. III. évfolyam. Ára 50 kr.
Lidércz naptár 1873. XII. évi folyam. Ára 60 kr.
Istvánbácsi naptára 1873. Alapítá Májer István. XVIII. évi folyam.
Ára 50 kr.
Protestáns uj képes naptár 1873. Szerkesztette Dömötör János. Uj
folyam. Első év. Ára 50 kr.

Magyar nők naptára 1873. Szerkeszti Beniczky Irma. V-dik évfolyam.
Ára 60 kr.

A magyarnép naptára 1873. Szerkeszti Tatár Péter. Ára 25 kr.
Ifjusági naptár 1873-ra. Szerkeszti K. Beniczky Irma. Ára 50 kr.
Sinházi naptár 1873. Ára 80 kr.
Nevelőnk. Uj humorisztikus naptár 1873. IV. évfolyam. Ára 40 kr.
Barátfülké naptára 1873-ra. Szerkeszti Papramorgó. Harmadik é-
vfolyam. Ára 50 kr. Ugyanaz, bővített kiadás, függelékkel: Magyar-
ország teendői a csatlakozás kimondása után. Ára 80 kr.
Csodabogár naptár 1873. Tele írta s pingálta Bogarász Kukuk.
Ára 60 kr.

Kis nemzeti naptár 1873. Szerkeszti Tatár Péter. Ára 18 kr.
Dr. Joh. Nep. Vogl's Volks-Kalender 1873. XXIX. Jahrgang. Ára 65 kr.
Humoristisch satyrischer Figaro-Kalender 1873. Redigirt v. C. Sitter.
Ára 25 kr.
Porte-monnaie-Kalender 1873. Füzve 20 kr., fém-lemezzel 36 kr.
Fromme's Oesterreichischer Juristen-Kalender 1873. Redigirt von Dr.
Josef Frühwald. Kötve. Ára 1 fnt 60 kr.
Fromme's Oesterreichischer Medizinal-Kalender 1873. XXVIII. Jahrgang.
Herausgegeben von Dr. Josef Nader. Kötve. Ára 1 fnt 60 kr.

364

3-2

Hirdetmény.

A külső tordautczában, a 6-dik
szám alatt lévő épületes belső-telek,
mely áll három külön lakosztályból,
szabad kézből

örökáranyeladó.

A feltételek iránt értekezhetni ugyan-
ott, vagy Marosvásárhelytől ügyvéd
Benkő József ural.

(355)

(3-3)

Egy ifju,

ki a magyar és németnyelvet bírja,
gyakornoknak felvétetik

Stein János

papir- és írószerek kereskedésébe
Kolozsvártt.



A „TISZA” biztosító- és jelzálogbank

DEBRECZENBEN.

Alaptőke két millió forint o. é.

Van szerencsénk ezennel a n. érd. közönség tudomására juttatni, hogy a nagymélt. m. k. keresk. miniszterium
folyó évi jul. 21-én kelt 9192. sz. engedélye alapján, a „TISZA” biztosító- és jelzálogbank Debreczenben **üzleti mű-**
ködését folyó évi szeptember 9-kén megkezdendi.

Biztosítunk **tűz- és jeg ellen, a lehető legjutányosabb díjak mellett.**

Díjszabályaink megállapításánál kiterjeszkedünk az életbiztosítás terén ez ideig felmerült minden ágra és módozatra.

Es a biztosító t. ez. közönségnek **két millió frt.** mellett felvállalt kötelezettséginkhez képest, megkívántató
biztosítékot nyújtunk.

Jelzálogbank-üzletünk megkezdését később lesz szerencsénk a n. érd. közönséggel tudatni.

Kelt Debreczen, 1872. sept. 5.

„TISZA” biztosító- és jelzálogbank.

Gróf DEGENFELD IMRE, elnök.

Moritz Pál, első alelnök.

Komlóssy Imre, második alelnök.

Szepessy Kálmán, vezér-igazgató.

Schwartz Bernát,
Moritz Antal,

Bay Bertalan,
Pusztay János,
igazgató tanácsosok.

Frater Imre,
Makó István,

Oláh Károly, jogtanácsos.

A fennebbi hirdetményre vonatkozólag, a tűz-osztályoni üzletünk megkezdését érintve, felkérjük a n. érd. közönséget az ezen osz-
tályba vágó ajánlványaik megtételére. Biztosítunk mindennemű épület- és ingóságokat, takarmány és szalmás esetet, szabadban és fedél
alatt, a **legelősebb díjtételek mellett.**

Üzletünk egyéb ágaira vonatkozó bővebb felvilágosításokkal is szívesen szolgálnak ugy a vidéki ügynökségek, mint

a „TISZA” biztosító- és jelzálogbank kolozsvári képviselője:
B. Bánffy Dezső, képviselő.

Bovánkovits Gyula, b. titkár.

Kolozsvártt, 1872. sept. 18-kán.

Brodahelyiség: Főter, 8. sz. Tauffer Károly házának 1-ső emeletén.